

(המשך מעמוד 7)
לא לממשלה. לא למעביד. לא למשק. לא למדינה.
אבל הוא הזיק — נזק שהגנין כבר במובחן הראשון לכמה מיליוני דורות.

בעת הדיון בכנסת על הצעת החוק, הוזרתי בפני תופעה שנתגלתה בכל הארצות שבהן נתפתח השילטונות לחוקק חוקים מסוג זה.
כדינו הביאו החוקים להחרפה חמורה של השביתות, תחת למנוע אותן.

מבחינה זו יכולה השביתה באל על לשמש כבר עתה כדוגמה מובהקת. ואות לבאות.

עובדי התחזוקה יצאו לשביתה כדי להכריח את החברה לשים קץ לסחבת, ולהיכנס למשא ומתן רציני עימם.
כדי להשיג מטרה זו, היה די בשביתה של יום אחד. ואכן, לולא היו קיימים החוקים נגד השביתות, אין ספק שהגריזת החברה הייתה מתחייבת מייד להיכנס לדיון רציני, והשביתה הייתה מתחשלת לפני תום היממה. שהרי מחירו של יום-שבתי תהיה שני מיליון לירות — היה משכנע את המנהלים שגישה גמישה קיימת. פנתה אלם מכיוון שהחוקים קיימים, פנתה ההנהלה לבית-המשפט. השופט הטיל על העובדים קנס עצום. הממשלה הוציאה נגד דם צווי-רישוק.

מאותו רגע שינתה השביתה את ציביונה.

ביממה הראשונה הייתה זאת שביתה נגד גישת ההנהלה. ביומיים הבאים הייתה זאת שביתה למען ביטול הקנסות וצווי-הרישוק. ואילו הצטרפו ציבורים נוספים של עובדי אל על.

השביתה הראשונה עלתה שני מיליון ל"י. השביתה השנייה עלתה ארבעה מיליון ל"י.

כל זה — מבלי שהופעו החוק החדש. אינו נעשה נסיון להפעילו — לשלוח מפריי-שביתה, לתבוע נזיקים, להטיל קנסות על כל מי שובתים — היתה השביתה נמר שבת ער עצם היום הזה, מתפשטת לכל עיברי, אל על, וגורמת נזקים שיש עשרות מיליוני לירות.

היו נזק א"י יש גם נזק ב"י: קיום החוק הגביר את שחצי נותה של הנחלת, אל על, ואת אמונתה שכדאי להתחייב לעובדי דיה כאל חבורת עובדים וצמיתים. אין זה סוד שכבר לפני כן החלה הידרדרות הרתיאסון ביחסי-העבודה באל על, כגלל גישת ההנהלה. לא רק היחסים בין החברה לבין העובדים השתבשו, אלא גם היחסים בין העובדים לבין עצמם, כשיסייס מתקוטטים עם דיילים, דיילים עם דיילות, צוותי-האוויר עם אנשי-הקרקע. הכל שונאים את כולם, והאוויר רה המורעלת בממוסום משפיעה גם על יחסים לניספים, שכבר הפך דסקנדא בינאומי.

כשהמוראל מידרדר בצורה כזאת, התי רופה היחידה היא להחליף מייד את ההנהלה ואת גישתה. את הלקח הזה כבר למדה המדינה בפרשת רשות-הנמלים. גישתו של חיים לסי קוב לעובדיו — גישה של קצין בריטי נוקשה לחיילים מגויסים — עלתה למדינה מיליונים. הרסה בהדרגה את מוראליה-עובדי דה בנמלים. אולם כלי-התקשורת של הי ימיו הפכו את לסקוב לאליל, והממשלה לא העזה במשך שנים להחליפו. כשעשתה זאת לבסוף, מחוסר ברירה, כבר נגרם נזק שקשה לתקנו.

כ"אל על" מתכשף מצב דומה. ההנהלה מתייחסת אל העובדים כאל צבא של קלגים. מדברת אליהם בסיגנון של קולונל יווני. החוקים החדשים שנת-קבלו בכנסת, וההצעות הסורות-האחריות של העסקנים רודפי-הפירסומת המאיישים את הממשלה, העניקו למנהלי אל על את ההרגשה שיש להם גב חזק, ושינצחו בכל מיבחי-כוח.

ההתייחסות הגוברת של המועי ביר, גרמה, במובן, להתקוממות גוברת של העובד. את התוצאות ראינו השבוע. פרצה שבייה שהיתה מיותרת, אילו התנהגה ההנהלה אחרת. בשביתה זו נחלו העובדים נצחון מוסרי וממשי כאחד. והחוקים לא הופעל כלל. כל עוד בניחורון אנו בארץ זאת, כלבנו ובנפשנו — כל חי-קוק כזה יהפוך לציחקוק.

כלי התקשורת השתיקו - עכשיו הם מספרים את

לא הסכמנו

להיות בוגדים!

זרת בחמש אחר הצהרים. היא מעירה אור תי, ואנחנו אוכלים יחד צהרים. בערב, אני יוצא שוב ללוד. אז אלה חיי משפחה אלה?

ר"מו אותנו - ובגדו בנו

ל מה פרצה השביתה? חבר ועד שני, איתן רוזנמן, נוטל את רשות הדיבור: "כל הבעיה הייתה על תביעות ועל שמירת סיכומים. מדובר על סיכום שהיה כתוב בחוזה-העבודה קודם — ולא קויים. ברגע ששני הצדדים חתמו על החוזה, זה מחייב את שני הצדדים, לא רק את העובדים.

הובטחו לנו שני דברים. הראשון: אנו עובדים באל על בדירוג של סקידים. בחוזה העבודה הקודם, 70-71, הגענו לסיכום שתוך שלושה חודשים מיום חתימתו תור קם ועדה שתפעיל סולם דירוג לטכנאים. זה היה באוקטובר 1970! עד היום לא הוקמה הוועדה.

בציבור שאנו מייצגים יש שני גופים. אני שייך לטכנאי חשמל, מכשירים, ור אלקטרוניקה. החברה האחרים שלי, עוסי קים בגוף והמונע של המוטוס. עבור הי רשיון שהוצאתי כטכנאי מוסמך לאלקט טרוניקה, קיבלתי תוספת של 85 ל"י ל-חודש. בחוזה עם החברה סוכם, שבינואר 1972 יקבלו גם טכנאי הגוף והמונע בעלי הרשינות, תוספת כזו.

זה מה שסוכם. אבל בחוזה שהחברה הכינה, היה כתוב שההעלאה תיספג, לא הבנו בדיוק מה זה. בינואר 1972 באנו להנהלה, אמרנו: רבותי, אתם צריכים לשלם את הכסף. מה לא כתוב שמגיע לכם כסף, ענו לנו. כתוב רק שהכסף ייספג."

אנחנו

לא אידיוטים

מרנו לאדיעה: רבותי, אתם חושבים שאנו ועד של אידיוטים? הסכמתם לזה, ענו לנו.

לא ידענו מה זה. אנו פועלים, לא עורי כידיו. זו היתה פשוט רמאות מצד החברה. כשפנינו לעורר-הדין חוטריישי והוא ראה את החוזה, אמר לנו: זה חוזה של עובדים, לא של בני-אדם!

או הכרזנו על שביתה אזהרה של 24 שעות. זה היה ב-14 בינואר. בחשע בערב קיבלנו צווים של בית-המשפט. המשכנו את השביתה, וקיבלנו קנס של 3,000 ל"י. שילמנו את הקנס מקופת-הוועד. כל עובד שילם 30 ל"י. היינו צריכים לשלם 6,000 ל"י. שילמנו 3,100 ל"י, ועל היתר יש לנו עירעור.

הדרישה השנייה שלנו הייתה: הקמת וועדה שתבדוק את סולם המשכורות שלנו. ביקשנו שאנשי הוועדה יהיו אנשי תעופה. אבל אל על רצתה להביא רק אנשים שמי קבלים ממנה כרטיסי-טיסה חינם. סירבנו. מה שביקשנו, כל התביעות שלנו היו בעצם מסוככות כבר בהסכם של שנה ש-עברה — ורק לא בוצעו עלידי אל על. מלבד זה, היו גם כמה תביעות סוציאליות שהגשנו.

חושב שאין נציגים שלנו, שצריכים להגן עלינו, העובדים — ובעצם מגינים על ההנהלה, ופוגעים בנו?

בוא אספר לך קוריוז מעניין: הנציג שלנו בהסתדרות הוא אפריים אדיס. כשי התקיים הדיון בבית-הדין לעבודה, היה אדיס בחופש, בבית-הבראה. הנהלת אל על שלחה טקסיספיישל להביא אותו, כדי שישתתף בדיון. תאר לך: ההנהלה שלחה — להביא את הנציג שלנו. למה? תבין בעצמך.

טוב, אז סילפו את האמת, אתם אומרים. מהי אם כן האמת? אני אספר לך את האמת, וזעף עמיקם. בלי פילוסופיות. את האמת הפרטית שלי. חשמע טוב:

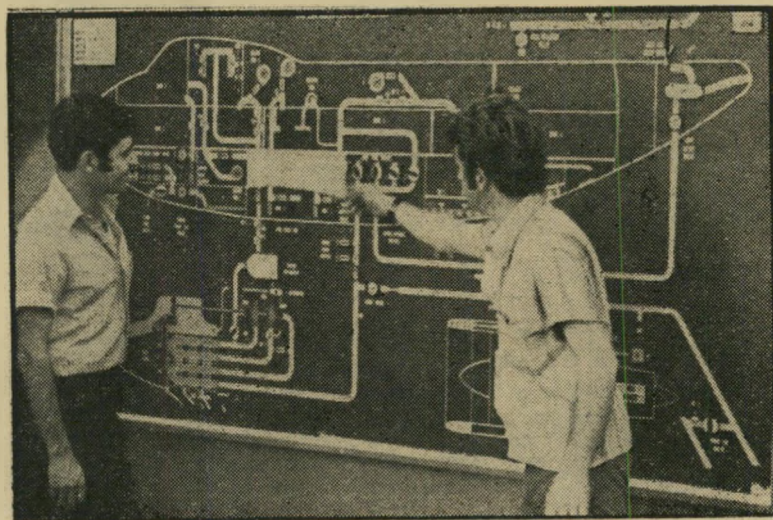
אני באתי לאל על מצה"ל. שירתתי שנתיים וחצי בטייסת. אני טכנאי גוף ו-

עמיקם אריאלי היה צריך להיות גינג'י. הוא עקשן כמו גינג'י, ובר שעת כעס רתחן כמו גינג'י. אלא שאלהים עשה אותו בלונדי. זה לא פוגע כהוא זה בתכונותיו הגינג'יות.

עמיקם אריאלי הוא אחד משבעת הגברי רים, שאיימו לשתק שבוע שעבר את המ דינה כולה — ושהוכיחו. תוך כך, כי חוק סיכסוכי העבודה החדש, שהועבר בכנסת, מפחיד רק את אלה הפחדים ממנו.

עמיקם הוא אחד משבעת חברי ועד עובי די התחזוקה של אל על, ששביתתם בש-בוע שעבר, הייתה זעזוע-אדמה ראשון בי-שרשרת הזעזועים העתידים לפקוד את הא-רץ בחודשים הקרובים.

לא שהזעזוע נסתיים. הוא רק שקט ל-רגע, כפי שהסכרי השבוע עמיקם בראיון שהעניקו הוא וחבריו לכתב העולט הזה

ייד מיתקן-לימוד של ג'אמכו על שנות לימוד ומאמץ — אין תגמול?

מונע. אדם שמטפל במטוס, עם נחיתתו. מבחינת אחזקה, שיפוף, וביקורת. "בלי שעות נוספות, המשכורת נטו שלי היא 600 ל"י לחודש. העבודה הרגילה שלי כוללת 120-140 שעות נוספות, ומי-נימום שלוש שבתות וחגים לחודש, כולל ערבי חג וערבי שבתות. עם השעות הנור ספות, יוצא לי בסביבות 1,300 ל"י ברוטו.

חיי כלב

לבעל משפחה

יש די בית עם משכנתא של 20,000 ל"י, ברמת הנשיא. אני נשוי שנה וחצי. בגלל המישרות, אני כמעט לא רואה את אשתי. תראה, למשל, מה קורה במשר מרת שנייה, שמתחילה בשבת:

"לאחר ארוחת צהרים, אני עוזב את הבית. חוזר מלוד באחת בלילה. אשתי כבר ישנה. כשאני מתעורר בבוקר, אשתי כבר שוברה. מחוץ לבית, בשלוש אחרי הצהרים אני חוזר ללוד. שעה וחצי לאחר מכן, אשתי חוזרת הביתה. "שבוע לאחר מזה, אני מתחיל לעבוד משמרת לילה. אני יוצא מהבית במוצאי-שבת ב-11 בלילה, חוזר הביתה בשמונה בבוקר. אשתי כבר לא בבית. כשהיא חוז-

מרסל זוהר. שקט לרגע — ויכול להתחדש כל רגע, ובן רגע.

כולם קנויים

ע"י ההנהלה

ה שהכאיב לעמיקם יותר מכל, בר מהלך השביתה, היה יחס הציבור אליו ואל חבריו. "אפילו אבא שלי האמין למה שכתבו בעיתונים", מספר עמיקם. "אבא עובד בתור מנהל עבודה בחלמיש. הוא בא אלי וצעק עלי: אתם ברוינים, הוא הא-ר המדינה! לא רק הוא צעק. גם כל המש-פחה. כמעט ניתקתי את היחסים בגלל זה." "כיצד נוצר היחס הזה בציבור?"

"העיתונות ואמצעי-התקשורת האחרים סילפו את עמדותינו. אף אחד בציבור לא ידע באמת מה שאנחנו רוצים." "למה סילפו? מה יש להם נגדכם?" עמיקם עונה במלים ברורות: "אל על קנתה את כולם. את כותבי העיתונים, את כותבי הטלוויזיה. איך? באמצעות כרטיסי-הטיסה שהיא חילקה, מחלקת, ותחלק, בי חיים. בחינם — כלומר על חשבון הציבור. אבל הנהגים — קבלים אתם חיים. לא רק בעתונות היו נגדנו. בהסתדרות אתה